

Fællesskabsrettens forfatningsretlige stilling i de nuværende medlemslande og i de øvrige ansøgerlande

Ved bedømmelsen af de forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med den mulige danske tilslutning til Fællesskaberne vil nogle bemærkninger om de tilsvarende problemstillinger i de nuværende medlemsstater og de øvrige ansøgerlande kunne være af interesse. Tilslutningen til De europæiske Fællesskaber sker i hvert af landene i overensstemmelse med og inden for rammerne af det nationale forfatningsretlige system. Det er også inden for rammerne af dette system, at de nationale retsansvendende myndigheder må løse spørgsmålet om fællesskabsrettens forhold til national ret. Da de enkelte landes forfatninger (grundlove) og forfatningsmæssige traditioner på disse områder til en vis grad er forskellige, kan det ikke undre, at de spørgsmål, der opstår i forbindelse med fællesskabsrettens anvendelse i de enkelte medlemsstater, ikke er løst eller kan løses fuldstændig ensartet.

Under afsnit V, punkt 2 b, er der redegjort for, at det af fællesskabsdomstolens praksis følger, at den umiddelbart anvendelige fællesskabsret skal anvendes i medlemslandene, selv om der findes modstridende national lovgivning (princippet om fællesskabsrettens »forrang«). Af samme afsnits punkt 3 b fremgår det, at Domstolen er af den opfattelse, at fællesskabsrettens gyldighed i princippet er uafhængig af de enkelte staters forfatninger. Om de enkelte landes retsansvendende myndigheder er i stand til at anvende fællesskabsretten i overensstemmelse med fællesskabsdomstolens praksis, afhænger af de forfatningsretlige muligheder herfor. Det er særligt disse spørgsmål, der vil blive berørt i det følgende. I det omfang, der i de enkelte lande findes udtrykkelige bestemmelser i lighed med den danske grundlovs § 20 om overladelse af beføjelser til internationale organisationer, er dette nævnt. Spørgsmålet om den traditionelle metode i de enkelte lande ved gennemførelsen af folkeretlige forpligtelser er behandlet i afsnit I.

Undersøgelsen vil koncentrere sig om de relevante forfatningsbestemmelser. I et vist om-

fang vil domstolspraksis af betydning for de rejste spørgsmål dog også blive nævnt. Undersøgelsen er ikke og tilsigter ikke at være udtømmende.¹

I det følgende behandles de enkelte spørgsmål samlet for hvert enkelt land.²

Holland

Den hollandske forfatning, der efter ændringer i 1953 og 1956 nøje regulerer forholdet mellem national og international ret, indeholder følgende bestemmelser af betydning for de rejste spørgsmål:

»Art. 67. Om nødvendigt under forbehold af bestemmelserne i art. 63 kan visse beføjelser med hensyn til lovgivende, udøvende og dømmende virksomhed ved eller ifølge traktat overlades til organisationer, der bygger på folkeretten. Art. 65 og 66 finder tilsvarende anvendelse på beslutninger truffet af organisationer, der bygger på folkeretten.«

»Art. 63. Hvis udviklingen af den internationale retsorden kræver det, kan indholdet af en overenskomst afvige fra visse bestemmelser i forfatningen. I sådanne tilfælde kan godkendelse kun finde sted ved en beslutning i Generalstaterne med to trediedele af de i hvert Kammer afgivne stemmer.«

»Art. 65. Bestemmelser i traktater, hvis indhold er bindende for enhver, har denne bindende virkning fra bekendtgørelsestidspunktet. Regler om bekendtgørelse af traktater gives ved lov.«

»Art. 66. Lovregler, der gælder i Kongeriget, anvendes ikke, hvis anvendelsen vil være i strid med bestemmelser i traktater, der er bindende for enhver, indgået enten før eller efter vedtagelsen af lovreglerne.«

Det bestemmes i art. 60, stk. 3, at domstolene ikke er kompetente til at prøve traktaters overensstemmelse med forfatningen.

Den hollandske forfatning giver altså hjemmel til at overlade beføjelser til internationale